

این بلوچستان را در خاک ایران امتداد داده اند و منتهی کرده اند به نقطه که الان معروف بندر داب است این قضیه متعلق بسابق است و از قراری که مجدداً اطلاع حاصل کرده ام دولت وقتی مطلع شده در صدد برآمده و این موضوع را تعقیب کرده اند که بیک جائی برسانند و چون از اقدامات دولت در این موضوع اطلاعی ندارم سؤال می کنم که در این موضوع چه اقدام کرد و راجع باین ۱۸ فرسخ یا قریب ۴۰ فرسخ خط آهن انگلیس ها که بدون اجازه دولت در مملکت ایران امتداد یافته است چه تصمیمی اتخاذ کرده اند؟

رئیس الوزراء - در موضوع این که در چه مقدار از اراضی ایران خط آهن امتداد یافته است یک تحقیقاتی می شود و به جواب داده می شود و در کلیه این مطلب هم با سفارت انگلیس مشغول مذاکره هستم پیش نهاد دولت این بود با اینکه استفاده از این راه کرده اند پس از استفاده بدولت ایران واگذار کنند و یا خط آهن را برچینند؟ نتیجه مذاکرات هر چه شد بعرض مجلس خواهد رسید

تدین - از قراری که بنده اطلاع پیدا کرده ام نمی دانم هیئت دولت اطلاع دارد یا نه گویا انگلیس ها اظهار کرده اند ما حاضر هستیم این قسمت خط را بتجار ایرانی یا دیگران بفروشیم نمی دانم صحیح است یا خیر

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - اگر چه این سؤال بنده پس از فتوحات قشون ایران بود که بنده در طهران نبودم ولی در روزنامه خواندم که یک جلسه از جلسات مجلس شورای ملی بقدر دانی خدمات از قشون ایران گذشته بهمین جهت بنده هم شرکت خود را در اظهار تبریک بوسیله تلگراف نمودم. موضوع سؤال بنده اسلحه جاتی است که از چندی قبل میان اکراد والوار منتشر شده و این همه خون ریزی بوسیله آن می شود بدیهی است این اسلحه که وارد مملکت می شود از هوا نمی بارد و از جای مخصوصی می آید می خواهم بدانم که هیئت دولت در این خصوص تحقیقاتی کرده اند که این اسلحه از کجا می آید و از هر جا وارد می شود آیا دولت نظریه اتخاذ کرده است که نظایر آن بعدها بعمل نیاید یا خیر؟

رئیس الوزراء - در جلسه بعد جواب عرض می کنم

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - در یکی از جلسات گذشته خاطر آقایان مستحضر است که راجع بقرارداد کل تلگرافی مابین دولت ایران و دولت انگلستان از وزیر پست و تلگراف سئوالی شد که در ضمن ایشان قول دادند که آن

قراردادها تا یک به تصویب مجلس نرسیده در اسرع اوقات تقدیم مجلس کنند و عقیده مجلس نفیاً یا اثباتاً معلوم شود لهذا سئوال می کنم علت اینکه تا بحال تقدیم نکرده اند چیست؟

وزیر پست و تلگراف - هر چه زودتر تقدیم می شود.

تدین - روزش را معین نفرمائید رئیس - جلسه آتی روز یکشنبه هفدهم شهریاری دستور اولاً لایحه قانون ممیزی ثانیاً لایحه تقاضای اعتبار برای اعزام یک هیئتی بسواحل بحر خزر

رفعت الدوله - نسبت به کمیسیونها تا یکشنبه هفدهم تکلیف چیست

رئیس - از حالا تا هشتم باید کار و از هشتم الی دوازدهم تعطیل دارند.

رفعت الدوله - از هشتم تعطیل کم است.

رئیس - هشتم تا دوازدهم چند روز می شود کافی است.

شیخ الاسلام - چند روز معمول بود روضه خوانی شود امسال چه خواهد شد

رئیس - بنا هست سه روز روضه خوانی بشود.

(مجلس یک ساعت بعد از ظهر ختم شد)

مؤتمن الملک

جلسه ۱۳۲

صورت مشروح مجلس

یوم یکشنبه هیجدهم برج

سنه ۱۳۰۱ مطابق هفدهم

محرم الحرام سنه ۱۳۴۱

(مجلس ۳ ساعت قبل از ظهر ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید)

صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه چهارم سنبله را آقای امیر ناصر قرائت نمودند.

رئیس - گویا نسبت بصورت جلسه مخالفی نباشد

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد.

سلطان العلماء - بنده عرضی داشتم.

رئیس - راپورت کمیسیون قوانین

مالیه راجع بممیزی عمومی از ماده سوم مطرح است

حاج شیخ اسدالله - بنده در دستور عرضی دارم اجازه می فرمائید؟

رئیس - بفرمائید حاج شیخ اسدالله - در جلسه قبل

راپورتی از طرف کمیسیون بودجه راجع بشهریه ها و توضیحی که از طرف وزارت مالیه خواسته بودند در اینجا قرائت و قرار شد

در این جلسه تکلیف او معین شود لهذا تصور می کنم اگر آنرا مقدم بداریم

رد و قبول آن معلوم و تکلیف آن معین شود بهتر خواهد بود.

رئیس - چون جزو دستور امروز نبود اگر آقایان مایل باشند و مخالفی نباشد جزو دستور میشود. مخالفی نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - پس عجلتاً در ماده سوم راپورت کمیسیون قوانین مالیه راجع بممیزی مذاکره میشود تا راپورت راجع بشهریه ها حاضر بشود

ماده سوم را آقای منتصر الملک بشرح ذیل قرائت نمودند

ماده سوم - در نقاطی که زراعت از آب قنات مشروب میشود دو عشر در نقاطی

که از آب قنات و رودخانه مشروب میشود یک عشر و نیم و در نقاطی که فقط از آب

رودخانه مشروب میشود یک عشر و همچنین در نقاطی که آب رودخانه در مقابل قیمت

باشد قیمت خریداری آب و مالیات هائی که از آب نهرهای رودخانه گرفته میشود از

عایدات مالک بمنوان مخارج کسر و از بقیه که عایدات خالص مالک است مالیات مقرر

دریافت میشود تبصره - از محصول زراعت دیم مخارج

موضوع نمیشود رئیس - آقای آقاسید فاضل

(اجازه) آقاسید فاضل - بلی . . .

حائری زاده - بنده قبلاً اجازه خواسته بودم

رئیس - (خطاب به آقاسید فاضل) بیخشد آقا ایشان قبلاً اجازه خواسته اند

حائری زاده - بنده در جزو اول ماده یک این لایحه یک عرضی کردم و

پیشنهادی هم کردم که املاک قنات آب را با املاک رودخانه آب فرق بگذارند و یک

شکل بودن آن غلط است. آقای رئیس فرمودند خارج از موضوع است و در ماده

سوم باید گفته شود از این جهت حالعرض می کنم در ماده سوم برای زراعت قنات آب

دو عشر بابت مخارج کسر می کند و برای زراعت رودخانه آب یک عشر و در واقع از

املاک قنات آب دولت صد هشت مالیات مطالبه می کند و از املاک رودخانه آب صد

نه دریافت می نماید و اگر باین ترتیب بگذرد و وسائل نقلیه در این مملکت زیاد بشود آنجا

هائی که رودخانه ندارد بکلی خراب میشود و مردم هم بدیهی است در نقاطی که بزحمت

خیلی کم می توانند آبادی های بزرگ تاسیس نمایند آنجا میروند بملاوه این قناتی که

امروزه بامخارج سنگین درست شده است اگر یک سیل زدگی پیدا شود عایدات ده

سال هم کفایت خرج آن سیل زدگی را نمی کند بعقیده بنده در وضع مالیات سه

نظر را باید داشت یکی اینکه برای دولت فائده داشته باشد و اگر یک مالیاتی باشد که عایداتش کفایت مخارج وصولش را نکند

اصلاً وضع آن مالیات غلط است نظر دیگر اینکه باید ضعیف در وضع مالیات یا مال

نشوند و آنها را باید رعایت کرده نظر دیگر اینکه مولدین ثروت را باید تشویق کنیم

که ثروت مملکت را زیاد بکنند نه کم شرع هم درز کوة املاک قنات آب را با املاک

رودخانه آب فرق گذارده است در املاک قنات آب نیم عشر و در املاک رودخانه آب

یک عشر قرار داده است و پیشنهادی هم آقای مدرس در اینخصوص کرده اند که من

با آن پیشنهاد موافقم و آن ماده را زائد می دانم و عقیده دارم که مابین قنات و رود

خانه باید تفکیک کنیم آقای وزیر مالیه در آنوقت در جواب بنده فرمودند که هشت سال

برای مخارج تاسیس قنات جدید معافیت قرار داده شده در صورتی که برای هر ملک

جدید التاسیس اهم از قنات آب یا رودخانه آب هشت سال معافیت گذاشته شود و از فرق

بین قنات و رودخانه نگذاشته اند و این غلط است و باید فرق گذاشته شود بین املاک

قنات آب یا رودخانه آب زیرا ملک قنات آب با مخارج خیلی هنگفتی احداث میشود

و رودخانه آب بامقدار جزئی رئیس - آقای آقاسید فاضل موافقت

یا مخالف؟ آقاسید فاضل - با طرز ماده مخالفم

ولی در اصلش موافقم رئیس - آقای سلطان العلماء

چطور؟ سلطان العلماء - بنده مخالفم

رئیس - آقای رفعت الدوله موافقت؟ رفعت الدوله - بلی

رئیس - بفرمائید رفعت الدوله - اینکه آقای حائری

زاده میفرمایند که در قنات ده دو برابر مخارج کم است و دولت صد هشت می گیرد اینطور

نیست آقای حائری زاده حساب حق رعیت را نکرده حساب بندر را نکرده بعد از وضع

حق رعیت و بندر اگر ملاحظه بفرمائید صد چهار می شود این را در کمیسیون

مکرر مذاکره کردیم و آقایان هم آمدند و نظریات خودشان را گفته کمیسیون میخواست

از کل عایدات صد چهار بگیرد بعد مذاکره شد که ممکن است این مالیات بحق بازو

تعلق بگیرد این بود که آمدند عایدات خالص مالک را پس از وضع خرج و حق رعیت

قرار دارند حالا اگر ایشان حساب کنند حق دولت صد سه بیشتر نمی شود بیا بیا در

خارج با هم حساب کنیم اگر حق دولت صد سه بیشتر شد حق با ایشان است و اما اینکه

می فرمایند در قنات جدید التاسیس هشت سال معافیت هست و در آن ملکی هم که از رود

خانه مشروب میشود یک شصه از رودخانه جدا می کند برای هشت سال معافیت قرار

داده اند و باید فرق گذاشت جز آب رودخانه هم متوسط به بران است ممکن است یکسال

دوسال آب رودخانه بواسطه نیامدن باران کم بشود یا نیاید پس تمام اینها را حساب کنید می بینید تمام از روی عدالت معین شده است و اگر چنانچه بخوایم نیم عشر از عایدات خالص مالک بگوئیم بیچ چیز عاید دولت نی شود در کل صد و یک و نیم صد و دو عاید دولت خواهد شد و باقی آنجا باین مخالفین در خارج به کمیسیون تشریف بیاورند توضیح بدهند اگر جواب مکفی شنیدند که قانع بشوند اگر قانع نشدند آتوقت ر مجلس مذاکره کنند .

رئیس- آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی بنده هم بالنسبه باین دعوشری که برای مخارج تنقیه قنوات موضوع کرده اند مخالفم و کم می دانم زیرا همانطور که آقای حائری زاده فرمودند قنوات طرف جنوب غالباً در فرسخ و نه فرسخ طول دارد و اگر بخوانند تنقیه کنند با این مقدار که کمیسیون در نظر گرفته ابدأ کفایت نمی نماید و این مطلب کم کم بسبی می شود که این املاک از آبادی بیفتد و هرچگونه هم اقدام در آبادی آن نخواهد کرد زیرا بعد از آنکه صدیاهستاد هزار تومان در آنجا خرج کردند و نیم سنک باین سنک آب در آوردند آتوقت برای مخارج آن دو عشر منظور کنند این سبب می شود که هیچکس اقدام به آبادی املاک نمی کند و بنده يك عشر مالیات گرفتن در املاک قنات آب را هم زیاد می دانم و بقول آقای مدرس نیم عشر برای زراعت قنات آب کافی است و اما اینکه آقای رفعت الدوله فرمودند اگر نیم عشر گرفته شود عایدی دولت کم می شود این را حساب نکرده اند که در مقابل کسر مالیات مردم بیشتر اقدام به آبادانی ملک می کنند و عایدی دولت از آن راه زیاد می شود و اگر این کار را نکنند کسی اقدام به آبادی ملک نمی کند و اینها هم هست از بین خواهد رفت و علاوه گمان نمی کنم در نیم عشر هم بدولت ضرر وارد شود پس باید هم ملاحظه رعایا را کرد و هم ملاحظه ملاکین را و اما راجع به دیم کار هم که نوشته اند مخارجی موضوع نمی شود چرا نمی شود؟ آهم گاو دارد بذر دارد رعیت دارد و باید برای دیم کاری مخارج موضوع بشود و بنده از این تبصره چیزی نمی فهمم

رئیس- آقای اقبال السلطان برای دفاع حاضر شده اید ؟

اقبال السلطان - بللی اجازه می فرمایند ؟

اقبال السلطان - آقای حائری زاده در این ماده اگر راجع به مخارج بود داخل در اصل مالیات شدند که اصل مالیات در املاک قنات آب يك عشر و در زراعت مشروب با آب رودخانه نیم عشر قرار داده شود و فراموش فرمودند که این موضوع موضوع مخارجی است که باید برای تعمیر قنات یا حوی کتی معین شده باید مذاکره فرمایند که آیا این صد بیست که کمیسیون قوانین ماله بانظر به عیث دولت در نظر گرفته برای مخارج تنقیه قنات کافی است یا نه در این موضوع در کمیسیون خیلی مذاکره شد البته تصدیق می فرمایند که قنات ولایات و ایالات همه جور نیست در یک جا می کند آب پیدا می شود و در طرف یزد که آقایان آنجا تشریف دارند در فرسخ سه فرسخ ...

حائری زاده- ده فرسخ اقبال السلطان - یا بقول ایشان ده فرسخ بسته می زند تا وقتی که آب جاری بشود البته این اختلافات در قنات هست ولی اگر بخوام بگویم قنات که مخارجش زیاد است صد چهل برای مخارج موضوع کنند و جای دیگر که خرجش کمتر است صد بیست یا صد ده این اسباب زحمت می شد هم برای مأمورین ماله و هم برای آنهایی که باید بروند و میزوری کنند ولی این نکته را هم در نظر داشته باشید که این صد بیست برای احداث قنات نیست برای تعمیر قنات موجود است اگر نباشد کسی در آبه نخواهد قنات احداث نماید باید بدولت مراجعه کند و تا مدتی برای او تخفیفی منظور بدارند که مالیات ندهند فقط این صد بیست برای تعمیر قنات موجود است گمان می کنم صد بیست کافی باشد يك دهه که تقریباً در سال هزار تومان عایدی داشته باشد دو بیست تومان آنرا برای خرج تنقیه قنات کسر کنند کافی است و محتاج يك مخارج زیادتری نیست

حائری زاده- ده فرسخ اقبال السلطان - یا بقول ایشان ده فرسخ بسته می زند تا وقتی که آب جاری بشود البته این اختلافات در قنات هست ولی اگر بخوام بگویم قنات که مخارجش زیاد است صد چهل برای مخارج موضوع کنند و جای دیگر که خرجش کمتر است صد بیست یا صد ده این اسباب زحمت می شد هم برای مأمورین ماله و هم برای آنهایی که باید بروند و میزوری کنند ولی این نکته را هم در نظر داشته باشید که این صد بیست برای احداث قنات نیست برای تعمیر قنات موجود است اگر نباشد کسی در آبه نخواهد قنات احداث نماید باید بدولت مراجعه کند و تا مدتی برای او تخفیفی منظور بدارند که مالیات ندهند فقط این صد بیست برای تعمیر قنات موجود است گمان می کنم صد بیست کافی باشد يك دهه که تقریباً در سال هزار تومان عایدی داشته باشد دو بیست تومان آنرا برای خرج تنقیه قنات کسر کنند کافی است و محتاج يك مخارج زیادتری نیست

رئیس- آقای عباد السلطان بنده عرض کنم کسی سی هزار تومان بدهند و يك ملك رود آب بخرد یا سی هزار تومان بدهد يك ملك قنات آب بخرد آن ملك رود آب در سال يك مخارج نهر يك کردن دارد و قنات آب يك مخارج لا روهی دارد و چندان تفاوتی نمی آید و این مبلغ که کافی است و اینکه آقای حائری زاده فرمودند املاکی که در کنار رودخانه تاسیس می شود با املاکی که قنات آب است و جدیدالنسب است دولت يك جور تخفیف داده است گویا آقای حائری زاده درست خاطرشان مسبوق نباشد که در کنار رودخانه هم نمی گذارند کسی برود برای خود ملك دائر بکنند بلی ممکن است در موقع زمستان که آب قدر وثیقت ندارد استفاده بکنند ولی در موقع بهار که آب رودخانه لازم است نمی گذارند مگر اینکه ملك قدیمی داشته باشد یا سهمی از رودخانه داشته باشد و علاوه می خواستم يك چیزی را به آقای حائری زاده تذکر بدهم که اگر مراجعه بدون اینکه مخارجی موضوع کرده باشند مالیات را دو عشر معین کرده اند

خلاف کرده اند (صحیح نبوده است) عماد السلطنه- و اینکه می فرماید قنات ده فرسخی هست صحیح است ولی قنات ده فرسخی و هشت فرسخی هم خرابی و هم مخارجش کمتر است از قنات های کوچک و از باب املاک دیم هم که آقای حاج میرزا مرتضی فرمودند مخارج باید موضوع شود .

اساماً دیم کاری در مملکت ایران اینطور است که بذر را رعیت می دهد و خودش میرود زراعت می کند و هرچه عایدی بعمل آمد هشت سهم را رعیت میبرد و دو سهم را ارباب و در بعضی جاها ده يك است این است که تمام مخارج بهمه رعیت است و مالك متحمل مخارج نمی شود و بنیادی چیزی کسر کرد

رئیس- آقای سلطان العلماء بنده عرض کنم دولتانی که میخواهد از همه چیز مالك مالیات بگیرد باید در همه چیز هم با او شریکت کند یعنی هم در منفعت و هم در ضرر مالك که سرمایه عمرش را گذاشته و بتحمل آنرا هم مخارج شده است خسارتها داده زحمتها کشیده آیا بعد از وضع مخارج از قبیل خرج رودخانه و تعمیر قنات و خرج مباشر و سربامباره چیز های دیگر آیا دو عشر عایدی اومی شود در این مجلس مالك زیاد است و میدانند همینطور است که عرض می کنم اگر مالك جزء وی باشد که خودش رعیتی نکند و دست رنج خودش را نبرد و دو زوج سه زوج کار داشته باشد در سال حقیقتاً عرض می کنم که هیچ چیز عاید او نمی شود آن هائیکه فایده میبرند دارای صد زوج و دو بیست زوج گاو هستند آن هم بطور ؟ پس از وضع مخارج وقتی که حساب بکنند از هر جهت پس از وضع مخارج قنات و غیره دو عشر بیشتر عایدشان نمی شود و باز تکرار می کنم وقتی که ممیزی علمی شد و دولت از روی عدل و انصاف ممیزی کرد و مخارج را موضوع نمود آن وقت باید عشر بگیرد و در جلسه سابق بعرض رساندم که اگر قانون گذاری می کنم خوب است ملذرا از نظر فراموش نکنیم چنانچه مقنن اصلی تمام عوارض مالك یعنی صاحب خرم را از منها می کند حق حراج و مقاسمه سلطان را موضوع می کنند و بعد از وضع مونه آن وقت عشر برقرار میکنند آهم از غلات اربعه خوب است دولت هم بهمان نظر و مقنن هم یعنی مقنن که ناموس مردم درست آنهاست با همان نظر دقیق و از روی آن فلسفه وضع قانون کنند و برای بدهند باز عرض میکنم دولتانی که میخواهد از کار گریه و تبتانات مطلقاً عبور برود باید در همه جا دوشا دوش مالک برود چه در نفع و چه در ضرر سهمی و شریک او باشد وقتی ممیزی علمی شد ممیزی عاید استعداد ملك تعیین میکنند از همسایهها میبرسد و تحقیقات صحیح میکند و خرج مالك را معین میکند آن وقت برای او عشر می بندد خرج هم بيك روش نیست قنات هست هشت فرسخ نه فرسخ چنانکه بعضی از آقایان فرمودند قنات هم هست نیم فرسخ خرج اینها با هم تفاوت است و علاوه يك جا هست خرج با مالك است و بيكجا هست با زارع پس بنا بر این بعد از آن که خرج در همه جا بيکی نیست بر بيکی زیاد تصمیل میشود بر بيکی هیچ نمیشود پس از اینهم خلاف نظر قانون گذار است و باید مقنن این را در نظر بگیرد پس از آنکه ممیزی علمی است و هیئت دولت ممیزین صحیح میفرستند مخارج را کلیه بر حسب تناسب مکان معین کنند که بسکی ظلم نشود این است عقیده بنده اما در موضوع مالیات دیم کار که آقایان میفرمایند در کمیسیون قوانین ماله در نظر گرفته اند که مخارج موضوع نشود و آقای

عماد السلطنه هم يك بیاناتی فرمودند گویا درست توجه نفرمودند زیرا اگر توجه میفرمودند این فرمایش را نمی فرمودند آفا گمان میکردند که چون باران رحمت الهی این محصول بیرون میآید ملاحظه الهی همراه است و روح القدس هم شخم میزند و قشون اجنه هم کمک میکنند و محصول درمی آید و مال رعیت است مالک دیم جکار که سرمایه خودش را جمع کرده و خرج بنانی خانه کرده و بيك جمعی را جمع کرده باید رعایت او بشود زیرا اگر دو سال یا سه سال متوالی خشک سالی شد این رعایا متفرق میشوند و آن وقت جمع آوری رعایا برای آن مالك نهایت دشواری را دارد حالا دولت رعایتی که از این بدبخت میکنند این است که بعد از دادن معادل مالیات پول تلگراف و مکانات و زحمت دادن بر ریاست مجلس شورای ملی (انشاء الله همیشه باقی باشد) آتوقت تازه نیم عشری باو تخفیف میدهند این است که مقنن باید رعایت مالك دیم کار را هم بکنند برای اینکه اگر خدای نکرده يكسال یا دو سال باران نیامد آن دیم کاری از بین میرود و ضرر مالك میشود ولی در آب کاری اگر خدای نخواسته سر مزراعت رازد در بهاره ممکن است جبران او را کرد بنابر این خوب است مقنن رعایت این هارا بکنند و ملاحظه ضعف ناس را هم بنمایند که يك کسی رنج نبرد و بيك کسی گنج . بنده از نقطه نظر غالب عرض میکنم در ایران غالب نقاط دیزار است و باید مراعات حال مالك بشود تا امتیاز رعیت را یادار کند از این جهت است که در موضوع مخارج بعد از رفتن ممیزین علمی باز تکرار میکنم و باینکه تکرار کلام در نزد اولوالالباب خالی از رکاکت نیست ولی چون موضوع اهمیت دارد و بهترین و وظیفه نماینده حفظ حقوق موکل است عرض میکنم بعد از آنکه دولت از گاه و مبوه عشر میگیرد که سابقاً از گاه نمی گرفتند حالا که از همه چیز مالك می گیرد باید در همه چیز هم دوشادوش با او سهم و شریک باشد

اقبال السلطان - آقای سلطان العلماء يك قدری اشتباه کرده اند ... سلطان العلماء (در حال خروج از مجلس) خیر اشتباه نکرده ام جناب عالی اشتباه فرموده اید

اقبال السلطان - تصور فرموده اند این ممیزین علمی است خیر این ممیزین علمی نیست زیرا ممیزین علمی خیلی طولانی است و مخارج زیاد دارد و از آن گذشته امروز مملکت ایران آباد نیست که بروند ممیزی علمی بکنند و حقوق هر دهکده را هم معین بکنند بر فرض که رفتند و معین کردند و استعداد ملك را هم دیدند که در سال اینقدر عایدی دارد وقتی که رعیت ندارد از کی خواهند گرفت؟

ممیزی علمی در صورتی است که مملکت آباد باشد در موضوع مخارجی که برای قنات معین شده بعضی از آقایان عقیده شان این است که ده دو کیم است کمیسیون و دولت عقیده شان این است که کافیت ولی معنها در این موضوع هم آقای مدرس و هم سایرین پیشنهادی کرده اند و در شور ثانئ در این باب مذاکره خواهد شد و در کمیسیون هم با مخالفین مذاکره خواهد کرد و در آنجا آقایان را متقاعد خواهیم کرد یعنی وقتی انشاء الله مطالعه کردند شاید متقاعد شوند و راجع به مخارج دهکده هم که آقای سلطان العلماء يك فرمایشاتی فرمودند در يك ماده جدا گانه هست دهاتی که خراب شده و می خواهند آباد کنند هشت سال از دادن مالیات معاف می شوند .

دیگر اینکه ایشان می فرمایند چرا از دیم مخارج موضوع نمی شود مخارجی که در املاک دیم می شود مالك نمیدهد خرج آنها با رعیت است فقط در تبتائی و بعضی چیزهای جزئی دیگر مالك کمک مخصوصی باو میکند والا در تمام مخارج مالك با رعیت شریکت نمی کند و چون کمیسیون دید که مالك ملك دیم مخارج ندارد فقط از خرم نه دو یا ده دو نیم باختلاف حقوق خودش را بگیرد و در مقابل حقوقی که میگیرد مخارجی متحمل نمی شود بنا بر این در کمیسیون تصمیم گرفته شده که برای املاک دیم مخارج موضوع نشود ولی اگر در آنجا هم مالك متحمل مخارجی میشد موضوع میشد و اینکه آقای سلطان العلماء می فرمایند خرج مباشر و سر مباشر و رعیت را باید در نظر گرفت خوب است ماده اول را ملاحظه می فرمودند که نوشته شود از عایدات خالص مالك مالیات گرفته می شود این مورد اشکالاتی که از ارباب مالیات می کنند و از ما باقی آن مالیات میگیرند

رئیس - مذاکرات کافی نیست؟ (جمعی گفتند کافی است) رئیس - چند فقره پیشنهاد رسیده است قرائت میشود (آقای منتصر الملک شرح آتی قرائت نمودند) چون وزارت ماله راجع بقانون شهریّه مورخه ۱۷ برج اسد ۱۳۰۱ در سه لایحه ۱۳۲۰ مورخه ۲۸ برج اسد ۱۳۰۱ توضیحاتی خواسته بود لهذا کمیسیون بوجه پس از مطالعه و امان نظر نسبت به بندر جات لایحه وزارت ماله برای رفع اشکالاتی که از ارباب مالیه مواد قانون شهریّه پیش آمده بود اصلاح مواد ۲ و ۳ و ۴ قانون مزبور را بترتیب ذیل تصمیم و پیشنهاد می نماید که مجلس شورای ملی آن را تصویب مواد جدید را بجای مواد سابق مقرر فرمایند ماده ۲ کلیه شهریّه ها مطابق دفتر مرتبه که از طرف دولت در تاریخ دوم قوس ۱۳۰۰ بمجلس شورای ملی فرستاده شده و مشتمل بر ۶۳۹ قلم (دفتر اول ششصد و سی و يك قلم ضمیمه هشت قلم) و بالغ بر چهل و دو هزار و دو بیست و پنج تومان و ۳۵۰۰ دینار است اعم از این که مستعری بودو بصورت شهریّه در آمده باین که از اصل مالیات برقرار شده است با استثنای اقلامی که مشمول ماده ۲ قانون مورخه ۱۶ جوزا و متوفیات و اقلامی که در کمیسیون بوجه مطابق صورت ضمیمه این قانون قطع شده تا مبلغ پنججاه تومان بدون کسر پرداخت شود

ماده ۳ - شهریّه که از ۵۰ تومان تجاوز نماید ۵۰ تومان اول مشمول ماده ۲ و از مازاد آن تومانی چهارقران کسر می شود . ماده ۴ - میزان تأدیه شهریّه پس از کسر تومانی ۴ قران از ۵۰۰ تومان نباید تجاوز نماید

بنده پیشنهاد میکنم که چون در ماده اول در اصل عشر فرقی بین زراعت قناتی و رود آبی نگذارده در وضع مخارج بیشتر از آنچه در ماده سیم ملاحظه شده منظور گردد از زراعت قناتی سه عشر و از زراعت قنات و رود آب دو عشر از زراعت رود خالص یکمشر بنمون مخارج از عایدات مالك کسر شود . (سید فاضل کاشانی)

بنده پیشنهاد میکنم در تبصره ماده سوم این کلمه اضافه شود (مخارج آب) (بقوب الموسوی) بنده پیشنهاد میکنم : (۱) در نقاشی که از آب رودخانه و قنات مشروب میشود با رعایت تناسب بر روی مدرک آب رودخانه موضوع شود (۲) يك عشر مخارج دیم موضوع شود .

(۰ ع ۰ م) (کازرونی) رئیس - این پیشنهادات بکمیسیون ارسال میشود بالفعل مذاکره در راپورت کمیسیون بود چه راجع به شهریّه ها است حاضر شده است قرائت میشود (آقای منتصر الملک شرح آتی قرائت نمودند)

چون وزارت ماله راجع بقانون شهریّه مورخه ۱۷ برج اسد ۱۳۰۱ در سه لایحه ۱۳۲۰ مورخه ۲۸ برج اسد ۱۳۰۱ توضیحاتی خواسته بود لهذا کمیسیون بوجه پس از مطالعه و امان نظر نسبت به بندر جات لایحه وزارت ماله برای رفع اشکالاتی که از ارباب مالیه مواد قانون شهریّه پیش آمده بود اصلاح مواد ۲ و ۳ و ۴ قانون مزبور را بترتیب ذیل تصمیم و پیشنهاد می نماید که مجلس شورای ملی آن را تصویب مواد جدید را بجای مواد سابق مقرر فرمایند ماده ۲ کلیه شهریّه ها مطابق دفتر مرتبه که از طرف دولت در تاریخ دوم قوس ۱۳۰۰ بمجلس شورای ملی فرستاده شده و مشتمل بر ۶۳۹ قلم (دفتر اول ششصد و سی و يك قلم ضمیمه هشت قلم) و بالغ بر چهل و دو هزار و دو بیست و پنج تومان و ۳۵۰۰ دینار است اعم از این که مستعری بودو بصورت شهریّه در آمده باین که از اصل مالیات برقرار شده است با استثنای اقلامی که مشمول ماده ۲ قانون مورخه ۱۶ جوزا و متوفیات و اقلامی که در کمیسیون بوجه مطابق صورت ضمیمه این قانون قطع شده تا مبلغ پنججاه تومان بدون کسر پرداخت شود

ماده ۳ - شهریّه که از ۵۰ تومان تجاوز نماید ۵۰ تومان اول مشمول ماده ۲ و از مازاد آن تومانی چهارقران کسر می شود . ماده ۴ - میزان تأدیه شهریّه پس از کسر تومانی ۴ قران از ۵۰۰ تومان نباید تجاوز نماید

سابق چیست و بدانند که بچه رأی میدهند خوب است آقای مخبر توضیح بدهند

نصرت الدوله مخبر کمیسیون - در قانون شهرییه ها که از مجلس گذشت وزارت مالیه يك اشکالاتی کرده بود که مطابق لایحه که بمجلس فرستاده شده بودند نوشته بود يك قسمت از عبارات مبهم است و در حقیقت این اصلاحاتی که فعلا بمجلس میرسد برای رفع آن ایهامانی است که بنظر وزارت مالیه دیده بود و الا در اصل ماده هیچ تغییری داده نشده است مثلا ملاحظه فرمائید ماده اول آن قانون راجع بالغناء کلیه شهریه ها است پس از آن در ماده دوم يك شهریه هائی مجدداً ذکر شده بود و بیک ترتیبی مجلس آنها را تصویب کرده بود وزارت مالیه سؤال کرده بود که مقصود کدام شهریه ها است در این جا ما توضیح دادیم و مقصود را معین کردیم ایهام دیگری را که توضیح خواسته بودند راجع بمقتضات کمیسیون بود آنها هم تفسیر کردیم که مقصود از مقطوعات صورت مقطوعاتی است که ضمنیه این قانون می شده راجع بمواد بعد هم وزارت مالیه چون تصور ایهامی مکتوبه بودند سؤال شده بود که آیا تا پنجاه تومان باید تمام داده شود یا این که اگر از پنجاه تومان تجاوز کرد آن پنجاه تومان اول هم مشمول کسر تومانی چهار در تفران خواهد بود این راهم توضیح داده ایم که نظر مجلس این بود راجع ببرزان تادیبه شهریه که حداکثر یا نصد تومان معین شده بود اشکال کرده و توضیح خواسته بودند که این یا نصد تومان حداکثر میزان تادیبه است یعنی بعد از کسر تومانی چهار در تفران است یا اینکه قانون کسر را باید شامل یا نصد تومان هم نمود این را هم توضیح دادیم و در حقیقت مواد جدیدی نیست بلکه فقط يك اشکالاتی مکتوبه بودند و کمیسیون اینطور صلاح دانست .

برای اینکه در آینه اشکالاتی تولید نشود این اصلاحات را در خود مواد میکنند اگر چه ممکن هم بود جواب اشکالات وزارت مالیه را در طی مراسله از طرف مجلس توضیح بدهیم ولی بعدها اسباب رحمت می شد

رئیس - در این رایورت يك شور خواهد شد آقای کازرانی (اجازه)

آقای میرزا علی کازرانی - بنده تصور می کنم این تفسیری که کمیسیون قائل شده مخالف بانظر اولیه است که در مجلس آمد و تصویب شد ملاحظه فرمائید میفرمائید هر شهریه که از پنجاه تومان علاوه نباشد بدون کسر تادیبه خواهد شد و هر چه زیادت از پنجاه تومان است باید تومانی چهار در تفران کسر شود

در ماده دیگری کمیسیون شهریه از یا نصد تومان تجاوز نیست یعنی اصل شهریه یا نصد تومان است و باید از یا نصد تومان هم تومانی چهار در تفران کسر شود بنا بر این بقیه بنده این تصمیم دیگری است و دخلی بتصمیم اولی ندارد و این عبارت این مفهوم را ندارد و قانون باید طوری نوشته شود که تمام مردم بدانند و ابهام نداشته باشد اینطور که مجلس تصویب کرد این بود که عرض کردم و این عبارت آن معنی را ندارد این است که بنده باین تفسیر و تفسیری که جدیداً شده مخالفم .

رئیس - در کلیات موافقی نیست ؟

آقای سید یعقوب - بنده موافقم رئیس - بفرمائید

آقای سید یعقوب - اثبات شمی نفی باعنا نمی کند اگر ایشان مخالفند دلیل نمی شود که دیگران هم مخالف باشند اگر آقایان موافقت بنده آقای کازرانی را تذکر می دهم و گمان می کنم این چیزی را که کمیسیون بودجه در اینجا شرح داده شرح موافقی است و هیچ مخالفی با رأی سابق مجلس ندارد خوب است ایشان دو ماده را بهم مخلوط نکنند تا اشتباه نشود .

کلام در این بود بعضی از شهریه ها از یا نصد تومان تجاوز کرده و به هزار دو هزار تومان رسیده چنانچه در کتابچه شهریه هم ملاحظه فرموده ایم این يك ماده علیحده است و مجلس يك ماده قانونی وضع کرده است که در دولت مشروطه ایران شهریه نباید از یا نصد تومان تجاوز نماید و این يك ماده علیحده است و ربطی بماده دیگر ندارد و عبارت که صریح است و ما هم مطابق آن رای دادیم این يك چیزی نیست که حاشیه لازم داشته باشد بلکه بجمان معنی آن روز تا اکثریت نام رای دادیم

و چون نظر قانون گذار همیشه با کسر است و با افراد زرده نیست و اشخاصی که حقوقشان تا پنجاه تومان بود غالباً از ضعف و فقر بودند اگر چه شاید چند فردی هم از متوسطین از قبیل ریس آقای مشار الملک و غیره باشند ولی ماخذ اکثر را که فقراء بودند قرار دادیم و گفتیم تا پنجاه تومان تمام داده شود برای خاطر این که خرج قوت لایموت می شود خاصه در این مملکت که مخارج ایتقدر گران است و با در نظر گرفتن اطراف قضایا و کسر بودجه مملکت رای دادیم که از پنجاه تومان بیالا تومانی چهار در تفران کسر شود و تا پنجاه تومان تمام داده شود برای اینکه مادر واقع هم ملاحظه حال مردم و ضعف و هم ملاحظه کسر بودجه دولت را کرده باشیم و کمیسیون بودجه هم حالا غیر از شرح عقاید و قانونی که بمجلس

گذشته کاربردگیری نکرد و تصور نمی کنم دیگر ملاحظه لازم باشد

رئیس - در کلیات مذاکرات کافی است ؟

(بعضی گفتند کافی است)

رئیس - پس اگر موافق هستید داخل در شور مواد شوم قیام فرمائید (اكثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - ماده دوم قرائت می شود (بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده در کلیات اجازه خواستم که نوبت ببندم رسید و چون در ماده اول می شود در کلیات مذاکره کرد از این جهت عرض می کنم اگر این مسئله متعلق نبود دیگر وزارت مالیه سؤال نمی کرد و توضیح نمیخواست و آن جزء چهارم همین لایحه است . . .

رئیس - حالا در ماده دوم مذاکره می شود

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده در کلیات حرف داشتم

رئیس - مذاکرات در کلیات تمام شد در ماده دوم فرمایش ندادید ؟

حاج میرزا عبدالوهاب - خیر

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - اگر چه يك قسمت از توضیحاتی که راجع باین پیشنهاد بود آقای مخبر دادند ولی باز بقیه بنده عبارت ناقص است زیرا چند سؤال از طرف وزارت مالیه شده است یکی از آن سئوالات راجع بینجاه تومان و مازاد و یا نصد تومان و مازاد بود اینها واضح است

مخبر - مذاکره در ماده دوم است

مخبر - اینکه بنده در موقع شروع مذاکرات آقای حاج شیخ اسدالله عرض کردم مذاکره در باره دوم است برای این بود که این شرحی را که می فرمائید مربوط بماده پنجم قانون شهریه است ولی حالا که این اظهارات را فرمودند بنده مالبه در آخر لایحه يك اشکالی نسبت باین قضیه کرده بود و ما هم از وزارت مالیه توضیح خواستیم که آیا این قبیل موارد موجود است یا نه؟ مطابق صورتی که ای طرف وزارت مالیه داده شود که حالا بنده صحت و سقم آن صورت را از نقطه نظر عقیده شخصی تصدیق نمی کنم بلکه نظر می کنم در این کتابچه شهریه چهار قلم را اسم برده بودند که هم سابقاً دارای شهر بودند و هم بموجب تصویب نامه خام وزارت مالیه مستمری آنها را تومان تومان

آیا نسبت به آن اشخاص که مستمری داشته اند و بهر صیفه که بود در کتاب مستمریات تومان یا تومانی قران میگرفتند در این کتابچه شهریه شهریه خودشان را که آن کن دریافت داشته اند تکلیف چیست؟

در همین کتابچه شهریه که از طرف دولت بکمیسیون آمد چند قلم بود که در شهریه داشتند و هم مستمری و چون تکلیف آنها درست معلوم نبود کمیسیون اینطوری تصویب کرده که مازاد و مبلغ شهر که دارند يك اضافه بآنها داده شود و عوض مستمریشان قطع شود و بوزارت مال هم نوشتیم این رای که داده شد نسبت به آن کتابچه پیشنهادی دولت ولی در کتابچه مستمریات بعضی ها هست که مستمری خودشان را تومان تومان میگرفتند و شهریه خودشان را هم می گرفتند در این قسمت وزارت مالیه سؤال کرده بود تکلیف چیست و این مواد بکلی نسبت باین قسمت ساکت است و باید روش و ملاحظه شود که مستمری و شهریه دو حقوق است و همین طوری که در جلسات قبل مجلس تصویب کرد و صاحبان شهریه دیگر از مستمری نمی توانند استفاده نمایند باید معلوم شود کسی هم که مستمری دارد دیگری میتواند شهریه دریافت نماید زیرا اینها هم کدما علیحده هستند و عنوان مخصوص دارند و شهریه هم يك صیفه علیحده است هر کسی شهریه دارد و نمی تواند مستمری هم بگیرد و این عقیده بنده است حالا مستمری را هم مجلس بر خلاف عقیده بنده رای بنده ولی چنانچه عرض کردم عقیده بنده این است کسی که شهریه می گیرد از مستقران است مستمری معزوم است و باید در این ماده کاملاً مطلب روشن شود و اقلاً خوب است آقای مخبر توضیح بدهند که مجال شبهه برای وزارت مالیه نباشد

حاج شیخ اسدالله - اگر التفات بفرمائید تا عرضم را تمام بکنم ملاحظه و فقراء بودند اگر چه شاید چند فردی هم از متوسطین از قبیل ریس آقای مشار الملک و غیره باشند ولی ماخذ اکثر را که فقراء بودند قرار دادیم و گفتیم تا پنجاه تومان تمام داده شود برای خاطر این که خرج قوت لایموت می شود خاصه در این مملکت که مخارج ایتقدر گران است و با در نظر گرفتن اطراف قضایا و کسر بودجه مملکت رای دادیم که از پنجاه تومان بیالا تومانی چهار در تفران کسر شود و تا پنجاه تومان تمام داده شود برای اینکه مادر واقع هم ملاحظه حال مردم و ضعف و هم ملاحظه کسر بودجه دولت را کرده باشیم و کمیسیون بودجه هم حالا غیر از شرح عقاید و قانونی که بمجلس

می برداشتند در مرحله اول که کمیسیون داخل جزئیات شد همانطور که آقای حاج شیخ اسدالله می فرمایند تکلیفی برای این هم معین نشده بود ولی بعد که يك قانون کلی برای آنها گذشت وزارت مالیه برای این چهار قلم دو چهار اشکال شد ولی ما دیدیم در این جائ تکلیف شهریه ها را معین می کنیم نه تکلیف مستمری را و فرض کردیم همانطور که در ماده پنجم این قانون نوشته شده است آنها می توانند تغییر تبدیل مستمری کنند و در ذیلش هم توضیح داده شده است که در صورت برگشت شهریه به مستمریات فقط مستمریات پرداخته خواهد شد در موقعی هم که راجع به مستمریات در مجلس رای می دهیم

این قید راهم خواهیم کرد حالا اگر آقای حاج شیخ اسدالله پیشنهاد کنند و مجلس هم موافق باشد بنده هم از طرف کمیسیون بودجه مخالفی ندارم ولی شخصاً عقیده ندارم زیرا جای این مطلب اینجانیست و در قانون مستمریات باید ذکر شود و اینکه فرمودند شهریه و مستمری دو حقوق است این يك مطلب نظری است

ولی اگر بخواهند در قانونی که از مجلس می گذرد تصریح شود که گرفتن دو حقوق شهریه و مستمری ممکن نیست جای این مطلب بقیه بنده در موقعی است که قانون مستمری بمجلس می آید حالا دیگر بسته به رای مجلس است

رئیس - آقای سلطان العلماء (اجازه)

سلطان العلماء - فعلا عرضی نه دارم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده در کلیات عرایض داشتم که گذشت در این ماده هم چون آن لایحه موجود نیست نمی توانم عرض بکنم

رئیس - آقای سید فاضل (اجازه)

آقای سید فاضل - در این ماده عرضی ندارم

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - اینکه بنده در این ماده عرایض را کردم جهت این بود که چون وزارت مالیه راجع بماده پنجم از قانون توضیح خواسته است و در این رایورت آن قسمت را مکتوبه کندارده اند موردی برای ذکر این مطلب بهتر از این ماده بنظر می رسید زیرا نسبت به یا نصد تومان مورد نداشت عرض بکنم و نسبت بینجاه تومان هم تناسبی نداشت حالا می فرمائید راجع باین قسمت ممکن است در قانون مستمریات صحبت شود اگر چه بنده هم نسبت بمستمریات عرض داشتم و می

خواستم عرض کنم که مجلس شورای ملی مستمری را که باز نسبتاً يك اساس ثابت تری دارد و قوانین و سابقه خدمت موروثی و بالاخره هزاران دلائل دیگر دارد مسکوت عنه گذارده ولی شهریه ها مطرح میشود زیرا بکسمت آنها فقیر و بیچاره هستند و تومانی دو ریال میگیرند آنها باید تا آخر سال بمانند و آخر که معلوم نشود تومانی چند مستمری خود را می فروشند ولی صاحبان شهریه چون بیشتر فشار می آورند از این جهت زود تر باید پول خود را وصول کنند بهر حال بنده عقیده ام این بود که اول مسئله مستمری را مطرح شود ولی چون حالا مسئله شهریه مطرح است عقیده دارم تعیین این تکلیف هم در این رایورت بشود زیرا ممکن است مذاکره در مستمریات مدنی بطول انجامد بنا بر این چه ضرر دارد از حالا تکلیف این مسئله معلوم شود و برای وزارت مالیه هم سهل تر خواهد بود و دچار مشکلات نخواهد شد زیرا اگر وزارت مالیه اشکالی نداشت از مجلس سؤال نمی میکرد و توضیحی نمی خواست و حالا که سؤال کرد باید مجلس جواب بدهد و راجع به این قسمت هم توضیح بدهد که نظریه مجلس چه بوده ؟ که بعداً اسباب تأخیر پرداخت شهریه بگیرا تشو و باز هم عرض میکنم که شهریه و مستمری دو حقوق است و کسی که از شهریه استفاده می کند باید از گرفتن مستمری معزوم باشد نظراً اکثریت کمیسیون هم گمان میکنم همین باشد دیگر بسته بنظر مجلس است

رئیس آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقای سید یعقوب - بنده باز ایورت موافقم و گمان می کنم چیزی که آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند محل اشتباه بود آقای مخبر هم همین طوری بیان کردند که صلیات دوره قنرت مناط اعتبار نیست زیرا در آن وقت بیک نفر هم شهریه می دادند هم مستمری می دادند هم وزارت می دادند و هم ایالت و اینکه می فرمایند کسی که شهریه می گیرد نباید مستمری به گیرد و شهریه را تعمیر حقوق کردند بنده با این تعبیر ایشان مخالفم زیرا حق در مقابل کار و خدمت است و شهریه مستمری که باید مستمری می شود بهتره بگذرد به مستمری که کار و خدمت است و مستمری خود را که اگر کسی بخواهد مستمری خود را از پیورت مستمری بشهریه تبدیل کند باید از یا نصد تومان تجاوز نکند و در این صورت همان مستمری بمنزله شهریه خواهد بود نه اینکه مستمری هم علیحده بگیرد این را عرض کردم برای اینکه رفع اشتباه

آقای حاج شیخ اسدالله بشود نه اینکه تصور بشود ما می خواهیم هم مستمری بدهم و هم شهریه و هم حکومت بدهیم و چنانچه عرض کردم این يك تعطالی است که یا باید بصورت شهریه باشد یا مستمری

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد مخالفند؟

حاج میرزا علی محمد - بنده موافقم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده لایحه را ندانم حالا تحصیل کردم و تصور میکنم این ماده منافات با ماده اول قانون شهریه دارد که سابقاً مجلس تصویب کرده من آنروز تصور می کردم که وقتی قانون در مجلس وضع می شود

اگر شهریه هائی در سابق وضع شده باشد لغو شود منتها در کتابچه شهریه ها بعضی ها بودند که مستخدمی خودشان را مبدل بشهریه کرده و برای اینکه حساب صاف باشد مقداری هم از اصل مالیات یا ضمیمه کرده اند

مثلاً کسی در سال هزار تومان مستمری داشته برای اینکه حساب صاف باشد ده ماهی صد تومان شهریه بگیرد و دست تومانی صد تومان ضمیمه کرده اند علاوه کرده اند

این قسمت را مجلس صرف نظر کرد ولی شهریه هائی که تماماً در دوره قنرت وضع شده و کابینه های وقت برقرار کرده اند باید لغو باشد و اینطوری که این ماده را شرح داده اند آنها هم در تحت این ماده داخل می شوند در صورتی که دفتری را که من دیده ام و ششصد قلم شهریه است اغلب آنها هیچ سابقه نداشته و حکومت های سابقه برای رضای اشخاص برقرار کرده اند و ما نمی توانیم آنها را برسمیت بشناسیم و ماده اول این قانون هم آنها را نسخ کرده و تصور میکنم این رایورت متناقض با آن چیزی است که سابقاً تصویب شده و این معنی را ندارد

مخبر - اگر آقای حائری زاده قانون اولی را داشته باشند ماده دوم را ملاحظه بفرمائید می بیند که در آنجا نوشته شده کلبه شهریه ها اعم از اینکه مستمری بوده و بصورت شهریه در آمده و با از اصل مالیات برقرار شده تا پنجاه تومان تمام پرداخته می شود و در آن موقع هم بنظر نظر رأی دادیم ولی شهریه های زمان قنرت لغو شده ولی نسبت بشهریه ها قانون جدیدی وضع شده که مشتمل بر ماده است و اشکالی که پیش آمده بود فقط بواسطه اشتباهی بود که برای وزارت مالیه حاصل شده بود که آیا مقصود کتابچه پیشنهادی دولت است یا کتابچه ایست که از طرف کمیسیون

طبع شده ؟ این مسئله در این ماده توضیح داده شده و آن کتابچه ششصد قلمی هم که می فرمایند نمیتوانم چیست مقصود کتابچه ایست که طبع و توزیع شده و تمام آقایان رسیده است و برای اینکه مطلب کاملاً واضح شود این اظهار را کردم و الا همان ماده اول برای رفع نگرانی آقای کافی است و گمان نمی کنم هیچك از آقایان هم تردیدی داشته باشند

رئیس - آقای تهرین (اجازه)

تهرین - مرضی ندارم

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد

حاج میرزا علی محمد - بنده موافقم

رئیس - دیگر مخالفی نیست ؟

حائری زاده - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

حائری زاده - آقای مخبر می فرمائید ماده دوم قانون شهریه ها همین معنی را می رساند پس اگر اینطور بود دیگر فائده ماده اول چه بود که تمام شهریه های دوره قنرت را لغو کردیم خوب است يك قلمی را بن نشان بدهند که مشمول آن ماده باشد این ماده متعلق باشخاصی بوده و وقتی مستمری خودشان را مبدل بشهریه کرده اند حسابش درست در نیامده مثلاً اشخاصی که در سال هزار تومان مستمری داشته اند در موقع تبدیل مستمری بشهریه دست تومانی صد تومان ضمیمه کرده اند که حسابش درست در آمده و ماهی يك صد تومان بشود و این دست تومانی را هم حکومت های وقت اضافه کرده اند و مجلس هم اغماض کرده است ولی اگر ما آن ششصد قلمی که در آن صورت بود مشمول این ماده میدانستیم ماده اول اصلاً معنی نداشت و کمیسیون برای انفقال مجلس واقفاء اینرا نوشته است

(جمعی از نمایندگان خبر این طور نیست)

مخبر - این مطلب فقط بر خودتان اشتباه شده است ماده اول و دوم را مجلس دانسته و فهمیده بدون هیچ اغفالی از طرف کمیسیون وضع کرده است در ماده اول کلبه شهریه من فیرح ایام قنرت را خارج از قانون دانسته و لغو میکند و ماده دوم خود این مجلس مجدداً شهریه وضع کرده و مدرك این تصویب هم پیشنهاد دولت است و علل وضع آنها هم در متن مذاکرات در مواد گفته شد يك اشخاصی من غیر حق يك شهریه هائی در ایام قنرت میگرفتند و چون يك ملاحظاتی و نظر استحقاقی در بین بوده مجلس نخواست شهریه در بافتی آنها را با مرفه قطع کند علی الخصوص که يك قسمتی هم مستحق بودند و باین ملاحظه ماده دو باین صورت نوشته شد ولی حالا از آقای حائری زاده سؤال میکنم اینکه میفرمائید يك کسی هزار تومان مستمری داشته و دست تومانی که ما وقتاً برای او صلاحیت قانونی

نمی شناسیم چه تفاوتی است بین این که دولت تومان یا دولت تومانی بر مستمری کسی اضافه کند و شهری برقرار کند یا اینکه هزار تومان اصلاً شهری برقرار نکند اگر مقصود صلاحیت قانونی است که در هیچ یک نیست به همین ملاحظه مجلس ماده اول را وضع نمود و بعد هم مجلس یک ملاحظاتی خواست آن شهرها را به موجب یک قانونی تصویب کند اینها یک موضوعاتی است که مکرر مذاکره شده و این همان چیزی است که امروز رای داده شد و هیچ چیز تازه ندارد و فقط رفع یک اشتباه از وزارت مالیه می کند حالا اگر قسمتی از آقایان هستند که با اصل مطلب مانور هم مخالف بودند و در این موقع هم باز بخواهند تکرار کلام به کنند گمان ندارم مناسب باشد.

رئیس - در ماده دوم مذاکرات کافی است یا نه؟

(گفتند کافی است)

رئیس - مجدداً قرائت میشود و رای می گیریم

(شرح فوق قرائت شد)

رئیس - پیشنهادی از طرف آقای زنجانی رسیده قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ذیل ماده دوم که در این رابطه ذکر شده این جمله اضافه شود (و کسانی که شهری اخذ میکنند نمیتوانند بعنوان مستمری چیزی چیزی نامند

رئیس - آقای شیخ ابراهیم زنجانی

(اجازه)

آقا شیخ ابراهیم - پیشنهاد بنده راجع به همین توضیحی بود که گفته شد البته کسی که شهری دارد نباید مستمری بگیرد

مخبر - این قسمت را که آقای زنجانی پیشنهاد کرده اند در ماده مستمری که کسی که شهری داشته باشد مستمری بگیرد دیگر شهری به او داده نخواهد شد صورت معکوس آنرا هم آقای حاج شیخ اسدالله پیشنهاد کرده اند بعد از گذشتن این مواد باید برای گرفتن **رئیس** - پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده ذیل را پیشنهاد می نمایم که بقانون شهری اضافه شود

ماده (۱) پرداخت شهری و مستمری تماماً ممنوع خواهد بود

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - پیشنهاد بنده همین است

رئیس - پس با فعل عمل پیشنهاد خود

میرساند و بعد از آن مستمری می نماید؟

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - بلی مستردهم دارم

رئیس - ماده العاقبه پیشنهادی آقای حاج شیخ اسدالله می ماند برای بعد فعلاً بماده دوم بترتیبی که قرائت شد رای گرفته می شود آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد مصاد سوم

(بعضون ذیل قرائت شد)

شهری که از بنچاه تومانی تجاوز نماید بنچاه تومانی اول مشمول ماده دوم و از مزاد آن تومانی لا قران کسر میشود

رئیس - در این ماده کسی مخالف نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس - رای می گیریم آقایانی که ماده سوم را تصویب می کنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - ماده چهارم

(بعضون ذیل قرائت شد)

میزان تادیبه شهری پس از کسر تومانی چهارقران از بانصد تومانی نباید تجاوز نماید

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - اگر چه بنده از اول با اصل شهری مخالف بودم ولی آنروز بنظر بنده اینطور آمد که تا بنچاه تومانی تمام داده شود و از بنچاه تومانی بالاتر تومانی چهارقران کسر شود و همین طور از بانصد تومانی هم باید تومانی چهارقران کسر شود و بیست تومانی باشد نه بانصد تومانی حالا اگر میخوانند بنده اینطور می دانم که می گویم بانصد تومانی آنرا می گویند که در واقع بانصد تومانی آنرا می گویند که در واقع بانصد تومانی آنرا می گویند که در واقع بانصد تومانی آنرا می گویند که در واقع بانصد تومانی آنرا می گویند

رئیس - بانصد تومانی آنرا می گویند که در واقع بانصد تومانی آنرا می گویند که در واقع بانصد تومانی آنرا می گویند که در واقع بانصد تومانی آنرا می گویند

میرساند و بعد از آن مستمری می نماید؟

رئیس - تصویب شد

آقا میرزا علی کازرانی - آقای مخبر از کلمه تادیبه طوری استفاده کرده اند مثل اینکه دیگر هیچ مورد تردیدی باقی نمی ماند در صورتی که بطور نیست مقصود اولیه این طور است که آنقدر که در باره صد تومانی شهری قبل از کسری گویند فلان صد تومانی شهری دارد بانصد تومانی هم همان حال را دارد بنده سؤال می کنم آیا شهری که مبلغ دو بیست تومانی است بعد از کسر باید دو بیست تومانی باشد یا قبل از کسر؟ البته بعقیده بنده قبل از کسرت باید همین نکته را در بانصد تومانی رعایت نمود چگونگی از بنچاه تومانی بالا را تومانی چهارقران کسر میکنند ولی در بانصد تومانی عدم کسر را قائل می شوند؟ بنده این تفسیر را نمی فهمم مگر اینکه بگوئیم اقبال صاحبان شهری مساعدت نموده و شکر باید کرد که شهری خود را بهزاد تومانی نرسانند

رئیس - آقای رفعت الدوله

(اجازه)

رفعت الدوله - تعجب دارم این ماده که چندروز مطرح بود باز در آن اشتباه شده است این بانصد تومانی راجع بانقلم بزرگ هزار تومانی دو هزار تومانی بود که مجلس تصویب کرد تا بانصد تومانی تادیبه شود و بقیه را حذف کنند دیگر چنین مذاکره نبود که از آن بانصد تومانی هم باز مبلغی کسر شود

رئیس - رای می گیریم ماده چهارم آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - ماده العاقبه که آقایان زنجانی و حاج شیخ اسدالله پیشنهاد کرده اند مطرح است

(بعضون ذیل قرائت شد)

ماده دوم - پرداخت شهری و مستمری تماماً ممنوع خواهد بود

مخبر - بنده با این پیشنهاد موافقت میکنم زیرا این مطلب در کمیسیون مطرح شده بود و نظریه آقایان اعضاء هم موافق با آقای حاج شیخ اسدالله است

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا

(اجازه)

محمد هاشم میرزا - بانک ملاحظاتی در قانون شهری نسبت بقرقره وضعی در جلسات قبل شده که همان مسئله تادیبه پنجاه تومانی بود حال اگر آن مدرک را باید در نظر داشت چرا این موقع آنرا در مدرک قرار نمیدهید در همین اقلام ده تومانی و بیست تومانی هم میسر می شود تا کسی را بهر سبب از ما مستمری و مستمری را برسد وقت تکلیف مستمری معلوم شد البته تکلیف آن قسمت هم معین خواهد شد و ایشان هم قانع شدند ولی حالا که آقای حاج شیخ

اسدالله می خواهند آن قسمت را هم در همین قانون فید کنند بنده مخالفی ندارم ولی نمی دانم آن نظر بانظر حضرت والا مطابقت میکند یا نه؟ چون شاهزاده محمد هاشم میرزا که نظریه خودشان را توضیح دادند بنده درست نفهمیدم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده از کلمات شاهزاده محمد هاشم میرزا یک چیزی نفهمیدم در تیتیم فرمایشات ایشان عرض می کنم سابقاً ما نسبت ببینچاه تومانی چون اغلب تعلق بقرا و ضعیف داشت رأی دادیم که بدون کسر پرداخته شود حالا بعضی ها هستند هم شهری و هم مستمری هر دو را دادند و در صورتی هم که هر دو را بگیرند روی هم رفته بنچاه تومانی نماند مثلاً بانزده تومانی شهری دارد و صد تومانی هم در حال مستمری دارد و در صورتی هم که هر دو داده شود در ماه بیش از بیست و پنج تومانی می شود حالا اگر از بیست و پنج تومانی ده تومانی مستمری را کسر کنیم نمی دانم بنده چه باقی خواهد ماند و این مسئله باعث تعجب بنده شده است ما رأی دادیم تا پنجاه تومانی تمام داده شود و همان فلسفه که در کتابچه شهری ملاحظه کردیم همان فلسفه را در این مورد هم باید ملاحظه کنیم تا بودجه اول اینطور تصویب گرفته نشود که یک مبلغی بر اصل شهری اضافه شود در مقابل مستمری بکلی قطع گردد بعد که این ترتیب بهم خورد و دوم ترتیب بحال اول عود نمود و یک ترتیب کلی در نظر گرفته شد و از آن مالیه با اشکال افتاد که در مورد این چهار قلم تکلیف چیست آیا باید هم شهری را بدهند و هم مستمری را تومانی تومانی بدهند یا اینکه همان مبلغی را که کمیسیون بودجه تصویب نموده بود بر مبلغ شهری اضافه نموده و مستمری را ضبط نمایند بنده با آقایان مذاکره کردم و گفتم این ماده را توضیح ندادم باین ملاحظه بود که مکرر گفته ایم و باز هم می گویم عملیاتی که کمیسیون بودجه نموده بود از هر قسم تخفیف و غیره بنیازم مقطوعان که ضمیمه قانون شهری میشود باقی مانده است لکن باید فرض نمود آن وقت چیزی که برای ما باقی ماند کتابچه شهری است که دولت پیشنهاد نمود این ۹ ماده قانون در صورت اسم هر کس که در آن کتابچه بود و هر چه شهری داشته با مراعات آن ۹ ماده باید او شهری داده شود و راجع به بعضیها مستمری هستند که تبدیل بشهری میگردند و مستمری هستند که مستمری هستند و مستمری و شهری دیگری هم هست مرکب از مستمری و شهری آنها مشمول رأی سابق است یعنی تا بنچاه تومانی چهارقران کسر شده فقط یک قسمت باقی است و

اینکه شما بخیال خودتان تصور می کنید خوب است در کتابچه شهری ملاحظه کنید که این فرض شما وجود خارجی ندارد یک قسمتی هست که مستمری داشته اند تومانی تومانی می گرفته اند و شهری هم داشته اند و می گرفته اند سابقاً توضیح دادم در موقعی که کمیسیون بودجه نظر داشت نسبت بانقلم در شهریها جرح و تعدیل بکنند چهار قلم در کتابچه شهری بود که هم مستمری داشتند و هم شهری می گرفتند و کمیسیون نظر بانکه یک شخصی نباید هم مستمری و هم شهری هر دو را بگیرد مستمری را بکلی قطع نمود و در عوض یک قسمتی از آن را ضمیمه شهری کرد و گفت این مقدار شهری بگیرد ولی بعد از اینکه مجلس تصویب نمود که بطور کلی از بنچاه تومانی بالا تومانی چهارقران کسر شود آن ترتیب بهم خورد و آن چهار قلم در جزو سایر صورتهای صاحبان آنها میزدند که شهری و یا میزی یک کدام را بپیل خود دریافت دارند حالا سر کار فرض می فرمایند که یک نفر ممکن است بانزده تومانی شهری داشته باشد و بانزده تومانی مستمری و جمیعاً سی تومانی بگیرد این فرض سر کار در این کتابچه شهری وجود خارجی ندارد حالا آقایان حسن رأفتان بجوش آمده و می گویند بر خلاف آنچه دولت های سابق تصویب کرده اند اشخاص هم شهری و هم مستمری هر دو را بگیرند و دلیلشان این است که چون هر دو جمعاً بالغ بر پنجاه تومانی نمی شود باید هر دو را گرفت بنده با این عقیده همراه نیستم و لذا این پیشنهاد را کردم بلکه بعقیده بنده اشخاص هم که حقوق نقاهتی می گیرند نباید مستمری دریافت دارند این است عقیده بنده و آقایان مختار در رد و قبول میباشند

رئیس - آقای آقا سید فاضل

بنده می خواهم عرض کنم که ما دیگر گذشت و بزرگ مشی در امور مالیه میکنم از دوره فترت هم زیاد تر شده آیا مراجع بصورت شهریها نکرده اند و یا حس رأفت مهیج ایشان شده است صورتی که در کتابچه شهریها نوشته شده بدقت ملاحظه فرمایند معین است و زیاده بر این شهریها که در کتابچه شهری هست ما نظری نداریم مگر اینکه مجدداً از طرف مجلس تصویب شود و این صورت چند قسم است بعضیها از اصل مالیات پرداخته میشود بعضیها مستمری هستند که تبدیل بشهری میگردند و بعضیها مستمری هستند که مستمری و شهری دیگری هم هست مرکب از مستمری و شهری آنها مشمول رأی سابق است یعنی تا بنچاه تومانی چهارقران کسر شده فقط یک قسمت باقی است و

در این کتابچه نیست ایشان تصور می کنند تمام شهریها در این کتابچه که مجلس آمده نوشته شده در صورتی که در روز بود که در بودجه وزارت خارجه و گمرک ملاحظه کردید که بگفته شهری بگیرند مستمری که در این کتابچه نیست همینطور در سایر وزارت خانه ها بگفته هم که در کتابچه شهری باشد کافی است و در موقع عمل همان بگیرند هم تولید اشکال خواهد نمود بنده فقط تعجب از آقایانی است که عقیده داشتند تا بنچاه تومانی شهری بدون کسر پرداخته شود و حالا مغایرت می نمایند ولی آقایانی که اصلاً عقیده بپرداخت شهری مثل آقای کازرانی و غیره البته بعقیده خود باقی خواهند بود و بنده هم از ایشان متوقع نیستم بنده عرض می کنم اشخاص هستند که سابقاً یک مقداری شهری داشته اند و در سال هم باقی مستمری می گرفته اند و در شهری و مستمری بالغ بر پنجاه تومانی نمیشد و باینکه مستمری را تومانی بیست و پنج قران یا دوریال می گرفته اند با یک جزئی اضافه تبدیل بشهری نموده اند و روی هم رفته یک مبلغ خیلی بالغ میشود بنده عقیده دارم بهمان دلیل که بشهری بگیرند تا بنچاه تومانی داده می شود باین اشخاص هم تا بنچاه تومانی باید بپرد و صیغه (بقول آقای سید یعقوب) اعطاء شود بگفته بنده منطقی نمی بینم اشخاصی که با تصویب نامهای وزراء حقوق داشته اند تمام بگیرند و اشخاصی که حقوق و مستمری ایشان فرمان داشته و سابقه خدمت داشته اند کسر شود بعقیده بنده مقصود از شهری و مستمری لغت شهری و مستمری نیست و این لغات در اعاشه مردم مداخلت ندارد بلکه پول بهره اکت که باشد در خیل در اعاشه است اما که عداوتی با لغت مستمری نداریم

بنابر این این رایی که امروز راجع ببینچاه تومانی داده اید و نمی دانم از روی چه منطقی خواهد بود

رئیس - آقای سید فاضل

(اجازه)

آقا سید فاضل - بنده از شاهزاد محمد هاشم میرزا تعجب می کنم که برای یک بیچاره موهومی غصه می خواند...

محمد هاشم میرزا - تعجب نکنید موهوم نیست

آقا سید فاضل - اگر بیچاره محقق باشد بنده هم حاضر شریک این فصحی شدم ولی هر چه بنده نگاه می کنم این بیچاره مصداق خارجی ندارد و در کتابچه کد دولت پیشنهاد کرده بنده چیزی نفهمیدم این مطلب را اجمالاً عرض کردم و بعد داخل در مذاکره می شوم

اصلاً مجلس کلیه عملیات دوره فترت را بهر صیغه و هر مانا که بود ملغی کرد و

مجلس را بقوه قانونی خود باقی نگاه داشتیم و بعد از آن در کتابچه کد دولت پیشنهاد کرد داخل مذاکره شدیم و آن ۹ ماده را فائل شدیم اگر در همان کتابچه شهری ملاحظه فرمایند دولت در همانجا نوشته است

فلانکس فلانقدر شهری دارد و در مقابلش نوشته است که مستمری دیوانی او ضبط شده فقط در خلال آنها در کمیسیون معلوم شد که استثنائاً در باره یکی دو نفر یک ترتیب اختصاصی داده شده که آنها هم مستمری می گرفته اند و هم شهری و چون کمیسیون خواست یک مقیاس واحدی در نظر بگیرد همان طور در شانزدهم برج جوزا قانونی گذاشت که حقوق اداری با مستمری جمع نمی شود آن چند قلم را هم مستمری و هم شهری دریافت می داشته اند یک مبلغی از مستمری شان را شهری اضافه نموده و باقی مستمری را قطع کردیم ولی بعد ترتیب تغییر کرد و این مطلب اسباب شبهه وزارت مالیه شد و حال آنکه بنده گمان نمی کردم وزارت مالیه این شبهه را بکند زیرا میزان قانون شهری کتابچه پیشنهادی دولت بود و حالا که این شبهه دست داده باید رفع شود شاهزاده اصراری دارند که رفع این شبهه در قانون مستمری بشود در صورتی که عقیده بنده این است که این مسئله در طرف دارد یعنی هم در قانون مستمری و هم در قانون شهری این ماده را می شود گذارد که یک شخص واحدی تواند تومانی شهری و مستمری هر دو را بگیرد یک ضمیمه هم بنده پیشنهاد کرده ام که صاحبان آن مختار باشند هر کدام را که مایلند دریافت دارند بنابراین گمان می کنم آن شخص موهومی را که شاهزاده محمد هاشم میرزا برایش غصه میخورند وجود خارجی داشته باشد

رئیس - چون چند فقره پیشنهاد دیگر رسیده اگر مجلس موافق باشد چند دقیقه تنفس شود

(در این موقع مجلس برای تنفس تعطیل ویس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - راجع ب ماده العاقبه دو فقره پیشنهاد دیگر رسیده است قرائت می شود

(بعضون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می کنم که بقانون شهری اضافه شود:

ماده دوم - هیچکس نمی تواند بصیغه شهری و صیغه مستمری نومماً حقوق دریافت نمایند مگر آنچه را که در کتابچه شهری منظور شده و اگر اشخاصی دارای حقوق بهر دو صیغه باشند مخیر خواهند بود که یکی را اختیار نمایند

نصیر السلطنه - شیخ اسدالله معلاتی بنده پیشنهاد می کنم که ب ماده دوم

مجلس را بقوه قانونی خود باقی نگاه داشتیم و بعد از آن در کتابچه کد دولت پیشنهاد کرد داخل مذاکره شدیم و آن ۹ ماده را فائل شدیم اگر در همان کتابچه شهری ملاحظه فرمایند دولت در همانجا نوشته است

فلانکس فلانقدر شهری دارد و در مقابلش نوشته است که مستمری دیوانی او ضبط شده فقط در خلال آنها در کمیسیون معلوم شد که استثنائاً در باره یکی دو نفر یک ترتیب اختصاصی داده شده که آنها هم مستمری می گرفته اند و هم شهری و چون کمیسیون خواست یک مقیاس واحدی در نظر بگیرد همان طور در شانزدهم برج جوزا قانونی گذاشت که حقوق اداری با مستمری جمع نمی شود آن چند قلم را هم مستمری و هم شهری دریافت می داشته اند یک مبلغی از مستمری شان را شهری اضافه نموده و باقی مستمری را قطع کردیم ولی بعد ترتیب تغییر کرد و این مطلب اسباب شبهه وزارت مالیه شد و حال آنکه بنده گمان نمی کردم وزارت مالیه این شبهه را بکند زیرا میزان قانون شهری کتابچه پیشنهادی دولت بود و حالا که این شبهه دست داده باید رفع شود شاهزاده اصراری دارند که رفع این شبهه در قانون مستمری بشود در صورتی که عقیده بنده این است که این مسئله در طرف دارد یعنی هم در قانون مستمری و هم در قانون شهری این ماده را می شود گذارد که یک شخص واحدی تواند تومانی شهری و مستمری هر دو را بگیرد یک ضمیمه هم بنده پیشنهاد کرده ام که صاحبان آن مختار باشند هر کدام را که مایلند دریافت دارند بنابراین گمان می کنم آن شخص موهومی را که شاهزاده محمد هاشم میرزا برایش غصه میخورند وجود خارجی داشته باشد

رئیس - چون چند فقره پیشنهاد دیگر رسیده اگر مجلس موافق باشد چند دقیقه تنفس شود

(در این موقع مجلس برای تنفس تعطیل ویس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - راجع ب ماده العاقبه دو فقره پیشنهاد دیگر رسیده است قرائت می شود

(بعضون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می کنم که بقانون شهری اضافه شود:

ماده دوم - هیچکس نمی تواند بصیغه شهری و صیغه مستمری نومماً حقوق دریافت نمایند مگر آنچه را که در کتابچه شهری منظور شده و اگر اشخاصی دارای حقوق بهر دو صیغه باشند مخیر خواهند بود که یکی را اختیار نمایند

نصیر السلطنه - شیخ اسدالله معلاتی بنده پیشنهاد می کنم که ب ماده دوم

بکند چنانچه من الان پروتست می کنم والا بعد از این يك لایحه مثبت از طرف دولت نخواهیم داشت و تمام بقید تردید بمجلس خواهد آمد زیرا اصول جنت مکانی در این مملکت خیلی رواج دارد هیچکس نمی خواهد يك مسئولیتی داشته باشد و رئیس الوزراء هم که مسئول هستند برای پیشنهاد يك قانونی نمیخواهند يك مسئولیتی را بعهده بگیرند و می گویند بسته برای آقایان و کلاه است بسته برای آقایان و کلاه جزو هیچیک از مواد قانون مشروطه نیست البته در صورتی که يك پیشنهاد باشد بسته برای و کلاه است آن را قبول یا رد می کنند و الا انتخاب پیشنهاد جزو وظایف ما نیست و بنده نمی دانم چطور می توان این دو پیشنهاد را قبول کرد؟ و آقای رئیس مطابق کدام ماده به کمیسیون خارجه خواهند فرستاد و ما چگونه آن را قبول خواهیم کرد؟

علاوه بر اینکه دخالت در وظیفه قوه مجریه کرده است يك معایب زیادی دارد بمجلس بامشارکت دولت وارد می شود در حل قضیه یا بدون مشارکت دولت اگر بامشارکت دولت بخواهد در حل قضیه وارد شود تصور میکنم همان کمیسیون که تقاضا کردند با دولت شرکت کند و بعد در نتیجه یکی از این دو پیشنهاد را با موافقت یکدیگر قبول کند و بمجلس تقدیم کند کافی خواهد بود نهایت اگر امروز بخواهد آن کمیسیون نباشد و يك کمیسیون دوازده نفری یا بیشتر باشد باز ممکن است ولی اگر بخواهد يك کمیسیون نود و سه نفری باشد مجلس نمی تواند به تمام صورت يك کمیسیون رایبدا کند و اگر بدون مشارکت دولت است آنوقت اگر يك اشکالات و اعتراضاتی در این بین شد مدافع این اعتراضات کی است و کی آنرا حل می کند؟

بنده هرچه فکر می کنم يك راه حلی نمی توانم برای قبول کردن این دو پیشنهاد پیدا کنم از این جا معلوم میشود دولت هنوز يك عقیده خاصی نسبت به این دو پیشنهاد اتخاذ نکرد در صورتی که نماینده دولت در امریکا هست و مخابرات لازمه بین دولت و نماینده او شده است و کاملاً مسبق هستند پس چطور شده است که دولت عقیده قطعی در انتخابات اتخاذ نمیکنند.

رئیس الوزراء - از نقطه نظر جنت مکانی نبود که بنده هر دو پیشنهاد را تقدیم کردم اول در مجلس اینطور رأی داده شد که دولت با کمیانی استاندارد اوایل داخل مذاکره شود و دولت هم داخل مذاکره شد ولی بعد در موقعی که دولت هم نبود مجلس يك تصمیمی گرفت که دولت با کمیانی دیگری هم داخل مذاکره شود دولت هم با هر دو داخل مذاکره شدو حالا هم نمی گویم دولت اظهار عقیده نمی کند اینطور نیست چون مجلس بنسبت مأموریت داده است که با هر دو کمیانی داخل مذاکره شود که دولت باین وظیفه خود عمل کرده و هر دو پیشنهاد را حاضر نموده و چون مطلب مهم است و باید هم مستحضر باشند این است که هر دو پیشنهاد را تقدیم می کنم بهر ترتیب که آقای رئیس مقتضی بدانند در کمیسیون فوائد عامه یا خارجه طبع و توزیع کنند و بعد از آنکه آقایان تصمیم قطعی گرفتند و یکی از آنها را برتر دانستند دولت که مشارکت می کند حاضر است آن پیشنهاد را بگیرد و رسماً بمجلس پیشنهاد کند

بنده هرچه فکر می کنم يك راه حلی نمی توانم برای قبول کردن این دو پیشنهاد پیدا کنم از این جا معلوم میشود دولت هنوز يك عقیده خاصی نسبت به این دو پیشنهاد اتخاذ نکرد در صورتی که نماینده دولت در امریکا هست و مخابرات لازمه بین دولت و نماینده او شده است و کاملاً مسبق هستند پس چطور شده است که دولت عقیده قطعی در انتخابات اتخاذ نمیکنند.

رئیس - آقای حاج سیدالمحققین از آقای رئیس الوزراء سئوالی داشتند حاج سیدالمحققین - بنده سئوال راجع به حرکت اجباری دو نفر از علماء عظام تبعه ایران از کاظمین است از قراری که شنیده می شود و تلگراف رسیده دو نفر از آقایان حجج اسلام کاظمین را مجبوراً حرکت داده اند اگر آقای رئیس الوزراء در این باب اطلاعی دارند بفرمایند آیا در این باب اقدامی فرموده اند یا خیر؟

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - اگر مقصود از تقدیم این دو پیشنهاد بمجلس فقط اطلاع آقایان است طبع و توزیع می شود و تمام آقایان داده می شو و حتی تمام جرایم می توانند این دو پیشنهاد را من الله والی الختم درج کنند تا عامه مستحضر شوند و اما اگر همانطور که تصریح فرمودند مجلس یکی از این دو پیشنهاد را باید بعد از مطالعات قبول کند و رأی بدهد آنوقت تصور میکنم موضوع بکلی لغو زیرا اگر مجلس بخواهد خودش مستقیماً يك کارهایی بکند

مجلس باید یکی از این دورا قبول کند و بعد بدولت بدهد و دولت ثانیاً بمجلس پیشنهاد کند

قانون اساسی قوای مملکت را از یکدیگر مجزا کرده دادن امتیاز بستن قرار داده و عهدنامهها تمام از وظایف دولت است در مرحله اول و تصویب در مرحله دوم با مجلس شورای ملی است وی اگر ما بخواهیم این قضیه را قبول کنیم مجلس رسماً دخالت در قوه مجریه کرده و این بر خلاف نص صریح قوانین موضوعه مملکت و برخلاف نظامنامه داخلی است و اگر چنانچه همان نظر را که در کمیسیون اتخاذ شد که بنده هم یکی از اعضاء آن کمیسیون بودم و چندین جلسه تشکیل شد همانرا اتخاذ میکنند هیچ واگر آنرا کافی نمی دانند و يك کمیسیون دیگری می خواهند تقاضا کنند آن امر دیگری است والا اینکه دو پیشنهاد بمجلس بدهند و مجلس هر کدام را خواست قبول کند این برخلاف نظامنامه داخلی و قانون اساسی است و تصور می کنم این قسمت آقایان دیگر هم موافق باشند . . .

آقا سید فاضل - خیر این طور نیست .

تدین - خوب اینطور نباشد چنانچه عالی موافق نباشند بنده نسبت بسهم خود که

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - اگر مقصود از تقدیم این دو پیشنهاد بمجلس فقط اطلاع آقایان است طبع و توزیع می شود و تمام آقایان داده می شو و حتی تمام جرایم می توانند این دو پیشنهاد را من الله والی الختم درج کنند تا عامه مستحضر شوند و اما اگر همانطور که تصریح فرمودند مجلس یکی از این دو پیشنهاد را باید بعد از مطالعات قبول کند و رأی بدهد آنوقت تصور میکنم موضوع بکلی لغو زیرا اگر مجلس بخواهد خودش مستقیماً يك کارهایی بکند

عزیمت ایران خواهد نمود و متخصصین نیز باید در معیت او حرکت کنند لهذا مواد ذیل را بمجلس شورای ملی پیشنهاد نمود تصویب آنها را بفوریت تقاضا مینمایم :

ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اختیار می دهد هشت نفر متخصصین مالیه تبعه دول متحده امریکا را که اسامی و حقوق آنها ذیلا شرح داده می شود استخدام نماید :

- حقوق سالیانه
 - ۱ - مستر ارلی ده هزار دلار
 - ۲ - د مکاسکی »
 - ۳ - د گور »
 - ۴ - د بکار »
 - ۵ - د میچیل هفت هزار و پانصد دلار
 - ۶ - د مور »
 - ۷ - د مکورماک »
 - ۸ - د گارد »
- ماده دوم - دولت مجاز است خانه و اثاثیه برای تمام مدت کتترات متخصصین مزبور تهیه نموده یا در عرض سالیانه بهر يك از آنها مبلغ دو هزار دلار از این باب بپردازد
- ماده سوم - مستخدمین فوق الذکر مطیع تمام تعلیمات قانونی رئیس کل مالیه میباشند .

ماده چهارم - سایر شرایط کتترات استخدام متخصصین مزبور از قبیل مدت و غیره باستثنای اختیارات که مخصوص رئیس کل مالیه است مطابق شرایط کتترات دکتر میلیو است که در قانون مورخه ۴ اسد ۱۳۰۱ تصریح شده است فقط مدت استخدام مستر بکار که در امور بانک و اصلاح سکه تخصیص دارد يك سال خواهد بود.

ماده پنجم - برای مخارج مسافر رئیس کل مالیه و سایر متخصصین و سه نفر اعضاء مخصوص رئیس کل مالیه که بر طبق ماده چهاردهم قانون مورخه ۱۴ اسد ۱۳۰۱ در معیت رئیس کل مالیه میباشند مبلغ سی هزار دلار به عنوان اعتبار تصویب میشود که بعد از ورود آنها به تهران موافق اسناد خرج حساب آن پرداخته شود .

رئیس - نسبت بفوریت این لایحه مخالفی هست یا نه ؟

وزیر مالیه - بنده گمان میکنم مطابق نظامنامه داخلی يك شور بیشتر ندارد زیرا سه ماده است و تصویب خرج است و در مواردیکه تصویب خرج میشود يك شور بیشتر نیست

رئیس - باید بکمیسیون خارجه هم برود اختصاص بکمیسیون بودجه ندارد اگر اختصاص بکمیسیون بودجه داشت همینطور بود که فرمودید بنابراین بفوریت رأی میگیریم آقایانی که فوریت این لایحه را تصویب میکنند قیام بفرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .

وزیر پست و تلگراف - لایحه است برای استخدام يك نفر متخصص بلژیکی برای اداره پست توسط وزارت پست و تلگراف پیشنهاد میشود .

رئیس - به کمیسیون خارجه و پست و تلگراف مراجعه میشود .

جلسه آتی به روز سه شنبه نوزدهم چهار ساعت قبل از ظهر دستور .

اولا - همین لایحه راجع با استخدام مستخدمین آمریکائی اگر حاضر شود ثانیاً - لایحه ممیزی عمومی ثالثاً - لایحه وزارت فوائد عامه راجع به هیئت اعزامی بسواحل بحر خزر - رابعاً راپورت کمیسیون بودجه راجع بحقوق عادل خان زیاد خانوف .

شیخ الاسلام اصفهانی - اجازه مرخصی بنده را گوشزد آقایان نمایندگان فرمودید .

رئیس - آقای شیخ الاسلام تقاضای چهل و پنج روز مرخصی کرده اند کمیسیون تصویب کرده - رأی میگیریم آقایانی که مرخصی ایشان را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب نمایندگان قیام نمودند) تصویب شد .

(مجلس يك ساعت و نیم بعد از ظهر ختم شد) .

مؤمن الملك

جلسه ۱۳۳

صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه نوزدهم محرم ۱۳۴۱ مطابق بیستم سنبله ۱۳۰۱

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای تدین نایب رئیس تشکیل گردید

(صورت مجلس یوم یکشنبه هجدهم سنبله را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

نایب رئیس - آقای فتح الدوله (اجازه)

فتح الدوله - در صورت جلسه آقای سردار جنک را غایب بدون اجازه نوشته اند در صورتی که ایشان مریض بستری هستند .

نایب رئیس - بسیار خوب اصلاح می شود دیگر فرمایشی نیست ؟ آقای سلطان العلماء

(اجازه)

سلطان العلماء - راجع بلایحه قانون ممیزی در جلسه گذشته بنده عرضی نکردم که فقط اراضی مخارج دارد و مخارج را باید مالک بدهد عرض کردم دو عشر را در املاک قنات آب و يك عشر را در املاک رود آب که میدانستم زیرا مخارج ملك منحصر بهمان تنقیه نهر و خرج قنات نیست مخارج دیگر هم دارد و عرض کردم این تبصره را زاید میدانم بجهت اینکه اگر خدای نخواسته در املاک آبی در زراعت